

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 320/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o, advokátska kancelária, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, Havlíčkova 16, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16Cb/10/2020-332 z 30. novembra 2022 v spojení s uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 16Cb/10/2020-310 z 20. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje uznesenie okresného súdu z 30. novembra 2022 zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Súčasne požaduje priznanie primeraného finančného zadostučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka v súvislosti s podaním návrhu na začatie konania o určenie práva a náhradu škody na Okresnom súde Trnava 27. novembra 2019 požiadala súd o oslobodenie od súdnych poplatkov. Konanie vo veci samej prebieha pred okresným súdom z dôvodu zmeny miestnej príslušnosti. Sťažovateľka

podaním 16. septembra 2022 na výzvu súdu oznámila, že v celom rozsahu zotrúva na svojom návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkoch.

3. Okresný súd uznesením č. k. 16Cb/10/2020-310 z 20. októbra 2022 vydaným vyšším súdnym úradníkom nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov. Proti uzneseniu podala sťažovateľka v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 16Cb/10/2020-332 z 30. novembra 2022 vydaným sudcom tak, že sťažnosť zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Časť ústavnej sťažnosti pod názvom „*Ústavnoprávne kritéria ochrany práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý súdny proces v spojení s porušením práva vlastniť majetok*“ predstavuje teoreticko-judikatórny podklad na konkrétnu sťažnostnú argumentáciu. Táto časť ústavnej sťažnosti obsahuje judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu sformulované požiadavky na zásah do práva na pokojné užívanie majetku, kvalitu odôvodnenia súdov, ústavne konformný výklad právnych noriem a na dodržiavanie princípu legitímnych očakávaní, princípu spravodlivosti, ako aj princípu právnej istoty. Sťažovateľka svoju pozornosť upriamuje aj na judikatúru ústavného súdu o oprávnení ústavného súdu zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti.

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti pod názvom „*Skutková faktografia doterajšieho konania*“ sa obsahovo prelína chronológia skutkového stavu a relevantné sťažnostné námietky, pričom ústredným tvrdením sťažovateľky je presvedčenie o odôvodnenosti nároku na oslobodenie od súdnych poplatkov vo vzťahu k jej príjmom a finančnej situácii v dôsledku pretrvávajúcej nepriaznivej situácie sťažovateľky (dôchodkový vek sťažovateľky, mesačný príjem tvorený len zo starobného dôchodku, zvýšenie výdavkov v dôsledku rastúcej inflácie a pod.). Sťažovateľka polemizuje so závermi okresného súdu o zamietnutí jej sťažnosti a poukazuje na jednotlivé skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre posúdenie opodstatnenia jej ústavnej sťažnosti:

a) súd zoberal do úvahy výšku starobného dôchodku (ako jej pravidelný príjem), avšak uvedené nijako nezohľadnil, rovnako nezohľadnil ani výdavky, ktoré sú s poukazom na rastúcu infláciu omnoho vyššie, ako boli v čase podania návrhu, pričom sa zamerlal len na príjmy sťažovateľky a hypotetickú možnosť uhradiť súdny poplatok;

b) tvrdenie súdu o tom, že je sťažovateľka v konaní zastúpená advokátom, ktorého služby sú poplatné, ktoré taktiež znáša, je absolútne irelevantné, pričom dodáva, že uvedené jej nemôže ísť na ťarchu ani nemôže odopierať právo na spravodlivý proces;

c) jednorazový majetkový prospech z predaja nehnuteľnosti nemôže byť dôvod, pre ktorý by súd mal sťažovateľke odoprieť nárok na odpustenie súdneho poplatku (analogicky nepriaznivá hospodárska situácia nemôže byť paušálnym dôvodom na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov – uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžf/27/2016 z 23. júna 2016, č. k. 5Sžf/41/2010 z 26. októbra 2010);

d) za irelevantné považuje aj tvrdenia o vytváraní si finančnej rezervy na zaplatenie súdneho poplatku, a už vôbec nie pri príjme, ktorý pozostáva len zo starobného dôchodku;

- e) odôvodnenie napadnutého uznesenia je nedostatočné, ak súd založil odôvodnenie len na úvahách o možnosti zaplataenia súdnych poplatkov (zastúpenie advokátom, predaj nehnuteľnosti), pričom tieto skutočnosti nesvedčia o tom, že by bola schopná poplatok aj uhradiť;
- f) súd ďalej opomenul sťažovateľkinu žiadosť o priznanie oslobodenia ako celku alebo v rozsahu určenom podľa úvahy súdu a tiež opomenul, že sa v konaní môžu vyskytnúť aj ďalšie súdne poplatky;
- e) súd o nepriznaní súdneho poplatku rozhodol až po dvoch rokoch (sťažovateľka vo veci priesťahov podala ústavnú sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 2749/2022);
- g) sťažovateľka si uplatňuje aj primerané finančné zadosťučinenie, keďže bola nútená na svoj úkor poplatok zaplatiť, aj keď to nebolo v jej možnostiach.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkoch.

III.1. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu č. k. 16Cb/10/2020-310 z 20. októbra 2022:

7. V súvislosti s namietaným porušením práv uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, keďže ho už meritórne preskúmal na základe podanej sťažnosti okresný súd (sudca), ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky.

8. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a namietajúcej porušenie označených práv odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu č. k. 16Cb/10/2020-332 z 30. novembra 2022:

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti zreteľne vyplýva, že sťažovateľke je známa judikatúra ústavného súdu o výnimočnosti zásahu ústavného súdu do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti, predovšetkým pozná predpoklady takéhoto zásahu v kontexte intenzity opodstatňujúcej porušenie základných práv a slobôd. Rovnako si je vedomá, že opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

13. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov okresného súdu vyjadrených v napadnutom uznesení, keďže konal v medziach svojej právomoci, pričom aj relevantné ustanovenia účinného procesného kódexu interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom. Možno teda zhrnúť, že závery okresného súdu vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto legitímne a ústavne akceptovateľné. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

14. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti ako celku, ústavný súd sa nezaoberal návrhom na priznanie finančného zadosťučinenia ani návrhom na náhradu trov konania, pretože tento je viazaný na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 8. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu